

СТАРША ПРОФІЛЬНА ШКОЛА У 2011-2017 РОКАХ ХХІ СТОЛІТТЯ: КРОКИ ДО СТАНОВЛЕННЯ

Загородня Алла Анатоліївна
доктор педагогічних наук, доцент,
провідний науковий співробітник
відділу історії та філософії освіти
Інституту педагогіки НАПН України. Україна

Вступ. Освітня галузь України перебуває на етапі системної модернізації. Надзвичайно важливим при здійсненні таких змін є глибокий аналіз проблем з метою вибудови грамотної та ефективної траєкторії руху вперед, враховуючи при цьому інтереси усіх стейкхолдерів означеного процесу. Найбільшими проблемами загальної середньої освіти залишається її надмірно затеооретизований зміст навчальних програм та підручників, непрактичність здобутих знань, умінь та навичок учнів для застосування їх у буденному житті, що у кінцевому результаті призводить до стрімкого зниження ступеню зацікавленості як здобувачів освіти, так і самих педагогів. Саме це і зумовило процес реформування галузі середньої загальної освіти шляхом прийняття та уведення в дію нових нормативно-правових документів, що регулюють діяльність системи загальної середньої освіти [1].

Проблема запровадження профільного навчання в шкільній освіті України була і досі залишається предметом досліджень багатьох науковців, зокрема: С. Гончаренка, Г. Селевка, П. Сікорського (термінологічне поле профільного навчання); О. Бугайова, Н. Ничкало, І. Унта, О. Ярошенка (вивчення рівнів, форм і видів профільного навчання); В. Володька, О. Горіної, М. Солдатенко та ін. (закономірності, принципи, умови ефективності індивідуалізації та диференціації навчання); Г. Авчіннікова, О. Барановська, Г. Васьківська, С. Дятленко, С. Закірова (диференціація змісту навчання школярів та профільна підготовка); державна освітня політика щодо організації

профільного навчання й змісту шкільної освіти в радянській Україні (Л. Березівська); соціально-професійний вибір учнів (*М. Піддячий*) та ін.

Мета роботи полягає у вивченні розвитку та становлення профільного навчання в шкільну освіту України у 2011-2017х роках.

Матеріали та методи. Для визначення теоретичних основ обраної проблеми опрацьовано законодавчу та нормативну базу досліджуваного періоду, філософську, психологічну та педагогічну літературу.

Результати і обговорення. В листопаді 2011 р. затверджено новий Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, основні положення якого стосовно старшої школи набули чинності з 1 вересня 2018 р. Ключовими орієнтирами даного стандарту є: повага до особистості учня та визнання пріоритетності його інтересів над набуттям суто теоретичних знань без їх практичного застосування; визнання важливості становлення вільної особистості, підтримка самостійності учнів, їх власного вибору, досвіду, прагнень, пізнавального інтересу та наполегливості; розвиток критичного мислення, а також створення гармонійних умов на засадах чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини для його реалізації; забезпечення рівних можливостей кожного учня до здобуття освіти без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу; формування в учнів патріотизму та активної громадянської позиції, плекання любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля.

Згідно з оновленим Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти (2011 р.), базова середня освіта матиме такі цикли, як адаптаційний (5-6 класи) та базового предметного навчання (7-9 класи), що дають змогу враховувати вікові та індивідуальні особливості розвитку і потреби учнів, а також забезпечити просування індивідуальними освітніми траєкторіями (Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, 2011).

Підсумок. Вимоги до результатів навчання учнів визначено за такими освітніми галузями: мовно-літературна; математична; природнича; технологічна; інформатична; соціальна і здоров'язбережувальна; громадянська та історична; мистецька; фізична культура.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text>